

DEN HAAG, 3 April 1954
Sijzenlaan 41

De Heer J. Bartels,
Bachmanstraat 10 a,
's-Gravenhage

27
Zeer geachte Heer Bartels,

Uw manuscript heb ik doorgelezen en het lijkt mij goed, dat ik de opmerkingen die ik heb eerst even schriftelijk vastleg, alvorens wij een nader gesprek er over voeren. U kunt dan de zaak eerst eens even overdenken.

U hebt ongetwijfeld nu heel wat van de betrokken literatuur bekeken en daardoor de benodigde bouwstoffen bijeengebracht, maar de verwerking is toch niet zo geschied als naar mijn mening nodig is. Ik heb twee hoofdbezwaren: het ene is dat de beschouwingen niet voldoende logisch op elkaar aansluiten, het andere dat de statistische bewerkingen nog slechts zeer oppervlakkig zijn. Laat ik beide iets nader uitwerken. Om de stof op wetenschappelijk juiste wijze weer te geven moet zij meer gecoördineerd worden, d.w.z. er moet een logisch goed te verdedigen volgorde in de behandeling zijn en de onderverdeling moet daarvan duidelijk blijk geven. Bovendien moeten bijeenbehorende zaken tezamen geanalyseerd worden, hetgeen b.v. met de besproken literatuur over de multiplier niet het geval is.

Wat de statistische bewerking betreft hebt U U uitsluitend bepaald tot het bewerken van de absolute cijfers en niet, zoals naar ik meen reeds lang afgesproken was, ook berekeningen uitgevoerd met verschillen van jaar op jaar. Dit is m.n. voor de marginale consumptiequote noodzakelijk en zal vermoedelijk ook tot gevolg hebben dat de cijfers wat meer constant worden.

De volgende stap zal naar mijn mening niet moeten bestaan in een tekst, die naar de uiterlijke vorm reeds min of meer afgerond is, zoals U dat hebt nagestreefd. Het is beter dat U eerst een meer gedetailleerde "inhoudsopgave" van Uw boekje ontwerpt, b.v. in de vorm van titels van paragrafen, of nog beter zelfs korte samenvattingen van elk der paragrafen. Eerst daarna moeten wij werkelijk aan het schrijven gaan. U zult in de marge allerlei potloodopmerkingen vinden, die naar ik hoop een en ander nog wat zullen verduidelijken en ik zal gaarne binnenkort eens met U overleggen.

Zoals U uit deze aantekeningen eveneens zult zien, geloof ik wel dat de door U op blz. 69 vermelde stelling in het eindresultaat een plaats van enige betekenis kan innemen; maar daarbij zal dan toch zorgvuldiger onderscheid

De Heer J. Bartels,
Bachmansstraat 10 a,
's-Gravenhage

5

Geer geachte Heer Bartels,

Uw manuscript heb ik doorgelezen en het lijkt mij goed, dat ik de opmerkingen die ik heb eerst even schriftelijk vastleg, alvorens wij een nader gesprek er over voeren. U kunt dan de zaak eerst eens even overdenken.

U hebt ongetwijfeld nu heel wat van de betrokken literatuur bekeken en daardoor de benodigde bouwstoffen bijeengebracht, maar de verwerking is toch niet zo geschied als naar mijn mening nodig is. Ik heb twee hoofdbezwaren: het ene is dat de beschouwingen niet voldoende logisch op elkaar aansluiten, het andere dat de statistische bewijzingen nog slechts zeer oppervlakkig zijn. Laat ik beide iets nader uitwerken. Om de stof op wetenschappelijk juiste wijze weer te geven moet zij meer geordind worden, d.w.z. er moet een logisch goed te verdedigen verloop in de behandeling zijn en de onderverdeling moet daarvan duidelijker blijken geven. Bovendien moeten bijeenhorende zaken tezamen geanalyseerd worden, hetgeen d.v. met de besproken literatuur over de multipliciter niet het geval is.

Wat de statistische bewerking betreft heb ik U nitsluitend bevestigd tot het bewerk van de absolute cijfers en niet, zoals naar ik men reeds lang afgesproken was, ook berekeningen uitgevoerd met verschillen van jaar op jaar. Dit is m.n. voor de marginale consumptiequote noodzakelijk en zal vermoedelijk ook tot gevolg hebben dat de cijfers wat meer constant worden.

De volgende stap zal naar mijn mening niet moeten bestaan in een tekst, die naar de literaire vorm reeds min of meer afgerond is, zoals U dat hebt nagestreefd. Het is beter dat U eerst een meer gedetailleerde "inhoudsopgave" van Uw boekje ontwerpt, d.v. in de vorm van titels van paragrafen, of nog beter zelfs korte samenvattingen van elk der paragrafen. Eerst daarna moeten wij werkelijk aan het schrijven gaan. U zult in de marge allerlei goedopmerkingen vinden, die naar ik hoop een en ander nog wat zullen verduidelijken en ik zal graag binnenkort eens met U overleggen.

Zoals U uit deze aantekeningen eveneens zult zien, geloof ik wel dat de door U op blz. 69 vermelde stelling in het eindresultaat een plaats van enige betekenis kan innemen; maar daarbij zal dan toch nogvuldiger onderscheid

gemaakt moeten worden tussen de relaties, die naar Uw eigen voorafgaande tekst monetair zijn en degene die quantitatief zijn.

Tenslotte is er van onze oorspronkelijke afspraak om de rol van de prijsbeweging afzonderlijk te onderzoeken, wel zeer weinig overgebleven. Ook daarover zou nog wel nader gestudeerd moeten worden, zelfs voordat U de "inhoudsopgave" ontwerpt.

Een en ander zal U wellicht nogal tegenvallen, maar is bij het ontwerpen van een dissertatie niet ongebruikelijk. U zult trouwens bemerken dat, wanneer men de zaak voor de tweede keer bekijkt, veel verbanden alweer duidelijker uit de verf komen.

Gaarne Uw berichten afwachtend,

gemerkt moeten worden tussen de relaties, die naar Uw eigen
voorzijgende tekst monetair zijn en degenen die quantitatief
zijn.

Tenslotte is er van onze oorspronkelijke afspraak om
de rol van de prijsbeweging afzonderlijk te onderzoeken, wel-
keer weinig overgebleven. Ook daarover zou nog wel nader ge-
studeerd moeten worden, zelfs voordat U de "invoersomgeving"
ontwerpt.

En en ander zal U wellicht nogal tegenvallen, maar
is bij het ontwerpen van een dissertatie niet ongebruikelijk.
U zult trouwens bemerken dat, wanneer men de zaak voor de
tweede keer bekijkt, veel verbanden alweer duidelijk zijn
de vert komen.

Gaarne Uw berichten afwachend,